MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO

Seduta tas-27 ta' Frar, 2012

Citazzjoni Numru. 7/2006

Trident Developments Limited (C 27157) u Saviour *sive* Salvu Demanuele
vs
Joseph Cordina

Il-Qorti,

A. CITAZZJONI:
Rat ic-citazzjoni ta’ l-atturi li biha ippremettew:

Illi l-attur Saviour *sive* Salvu Demanuele, bil-permess tas-socjeta` attrici, kien ilu ghal diversi snin juza porzjon art, proprjeta` tas-socjeta` attrici, formanti parti mit-territorju maghruf bhala Tal-Bajjada, Marsa fi Triq Gdida fi Triq is-Serkin, Marsa liema art l-attur Saviour sive Salvu Demanuele kien juza bhala ghalqa ossia *paddock* ghaz-zwiemel tieghu;

Illi ghalhekk l-attur Demanuele kellu d-detenzjoni ta’ l-imsemmija porzjoni art filwaqt illi s-socjeta` attrici kellha l-

pussess ta' l-istess porzjoni ta' art *stante* li l-attur Demanuele kien jiddetjeni l-imsemmija porzjoni art f'isem is-socjeta` attrici;

Illi recentement, precizament nhar il-hamsa (5) ta' Dicembru 2005 il-konvenut abbuzivament, illegalment u bi vjolenza mar fuq l-imsemmija porzjoni art, kisser *fencing* ezistenti u l-katnazz ta' l-attur Saviour *sive* Salvu Demanuele u beda jibni hajt li permezz tieghu u ta' grada tal-hadid imwahhla mill-istess konvenut (Dok. A) ghalaq kompletament l-access ta' l-atturi ghall-istess art;

Illi b'hekk il-konvenut ikkommetta spoll ricenti u vjolenti fil-konfront ta' l-atturi tant li minhabba dan l-agir abbuziv tal-konvenut l-attur Saviour *sive* Salvu Demanuele ma jistax juza aktar l-imsemmija porzjoni ta' art u bl-agir tieghu l-konvenut ivvjola wkoll il-pussess tas-socjeta` attrici;

Illi l-konvenut ghadu qed jimblokka l-access ta' l-atturi ghall-istess porzjoni ta' art u ilu mill-5 ta' Dicembru 2005 fil-pussess illegittimu ta' l-istess art.

L-atturi talbu lill-Qorti:

1. Tiddikjara u tiddeciedi li l-konvenut ikkommetta spoll ricenti u vjolenti a dannu ta' l-atturi meta abbuzivament, illegalment u bi vjolenza mblokka l-access ta' l-atturi ghall-art formanti parti mit-territorju maghruf bhala Tal-Bajjada, Marsa fi Triq Gdida fi Triq is-Serkin, Marsa u cahhad lill-attur Demanuele mid-detenzjoni u lis-socjeta` attrici mill-pussess ta' l-istess art;

2. Tikkundanna lill-konvenut sabiex fi zmien qasir u perentorju li jigi prefiss lilu minn din il-Qorti jirrintegra lill-attur Demanuele fid-detenzjoni u lis-socjeta` attrici fil-pussess ta' l-istess art u jirriprestina l-access ta' l-atturi ghaliha billi jaghmel ix-xogholijiet kollha necessarji sabiex iqieghed l-istess art fl-istat pristinu taghha inkluz li jaqla' l-grada tal-hadid u jhott il-hajt li permezz taghhom qed jaghlaq l-access ta' l-atturi u dan taht is-sorveljanza ta' periti nominandi;

3. Fin-nuqqas tawtorizza lill-atturi sabiex jaghmlu x-xogholijiet kollha necessarji sabiex iqieghdu l-istess art fl-istat pristinu taghha a spejjez ta’ l-istess konvenut taht is-sorveljanza ta’ l-istess periti nominandi.

B’rizerva ghal kull azzjoni ghad-danni spettanti lill-atturi minhabba dan l-agir illegali tal-konvenut u bl-ispejjez kontra l-konvenut li gie ingunt ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti, il-lista tax-xhieda, u d-dokument prezentati mill-atturi.

B. ECCEZZJONIJIET:

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet tal-konvenut li biha eccepixxa:

1. Illi preliminarjament in-nullita` in parti tac-citazzjoni *stante* li ma jidhirx illi Joseph Formosa Gauci ghandu rapprezentanza legali tas-socjeta` Trident Developments Ltd. u ghalhekk ma setax jahlef ic-citazzjoni odjerna;

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-sueccepit, is-socjeta` Trident Developments Limited qatt ma kellha pussess tar-raba mertu ta’ din il-kawza;

3. Illi z-zwiemel ta’ l-attur Demanuele kienu jintelqu minn terz, li kien jiehu hsieb iz-zwiemel ta’ l-imsemmi Demanuele fir-raba mertu tal-kawza odjerna, liema koncessjoni ta’ tolleranza kienet inghata lit-terz minghand il-konvenut Cordina u ghalhekk l-imsemmi Demanuele ma kellu qatt il-pussess legali rikjest sabiex tirnexxi l-azzjoni kif esperita;

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u l-lista tax-xhieda prezentati mill-konvenut.

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Semghet lix-xhieda bil-gurament;

Semghet l-abili difensuri;

Ikkunsidrat

C. PROVI:

Rat ir-rizoluzzjoni tal-5 ta' Jannar, 2006 li biha Josef Formosa Gauci gie awtorizzat jirrapprezenta lill-kumpanija attrici u jidher ghan-nom taghha fil-proceduri kontra Joseph Cordina (fol 22).

Gie prezentat affidavit ta' Joseph sive Josef Formosa Gauci, *General Manager* ma' Trident Developments Limited, fejn issemma li hu ghandu r-rapprezentanza guridika tal-kumpanija dwar kawzi li jikkoncernaw l-art *de quo*. Trident Developments Limited kienet akkwistat il-bicca art in kwistjoni minghand Wands Limited (kumpanija fl-istess grupp ta' kumpanniji li tieghu tifforma parti Trident Developments Limited, liema grupp jissejjah "Farsons Group of Companies"), fis-sena 2002, u ghadha proprjetarja ta' l-istess. Wands Limited, li precedentement kien jisimha The Malta Bottling Company Limited, kif ukoll M.B.C. Limited kienet akkwistat l-istess bicca art in kwistjoni minghand terzi. L-art in kwistjoni tifforma parti mit-territorju maghruf bhala Tal-Bajjada, Marsa fi Triq Gdida fi Triq is-Serkin, Marsa. Salvatore Demanuele, l-attur l-iehor fil-kawza, bil-permess ta' Trident Developments Limited, kien ilu, qabel l-ispoll perpetrat minn Joseph Cordina, ghal diversi snin juza parti mill-istess porzjoni art, proprjeta` tas-socjeta` attrici, u kien juzaha bhala *paddock* ghaz-zwiemel tieghu. Fil-5 ta' Dicembru, 2005, Joseph Cordina abbuziment, illegalment u bi vjolenza mar fuq l-imsemmija porzjoni art, kisser *fencing* ezistenti li kien ghamel Salvatore Darmanin [*recte* Demanuele] u beda jibni hajt li permezz tieghu, u permezz ta' grada tal-hadid ghalaq kompletament l-access ghal Trident Developments Limited u Salvatore Demanuele, ghall-istess art. Salvatore Demanuele ma jistax juza aktar l-imsemmija porzjoni ta' art, u bl-agir tieghu Joseph Cordina ivvjola wkoll il-pussess tas-socjeta` attrici.

Gie prezentat affidavit ta' Paul Micallef, *Chief Operations Officer* mal-kumpannija Simonds Farsons Cisk plc kif ukoll direttur tas-socjeta` attrici, fejn issemma li wahda mill-artijiet li s-socjeta` attrici hija proprjetarja taghha hija l-art *de quo* u hemm tilwima dwarha mal-konvenut Cordina. Esebixxa kopja tal-kuntratt ta' l-akkwist u semma li fis-27 ta' Awissu, 1986 Wands Limited kienet ghamlet ftehim mal-attur l-iehor Salvu Demanuele li permezz tieghu l-istess Demanuele nghata l-permess li jzomm iz-zwiemel fuq l-art proprjeta` tal-kumpanija. Zied li fil-5 ta' Dicembru, 2005 sar jaf li qed jinbena xi hajt fuq parti minn din l-art u ghalhekk mar *on site* flimkien ma' Josef Formosa Gauci u ra li kien qed jinbena hajt li permezz tieghu kien ser jinghlaq l-access ezistenti ghall-istess art. Flimkien mal-bennejja kien hemm prezenti l-konvenut Joseph Cordina li meta staqsieh x'kien qed jaghmel fuq l-art taghhom, Cordina qallu li kellu l-permess tal-MEPA jibni dan il-hajt. Qal li l-kumpanija Trident Developments Limited qatt ma kienet applikat ghal xi permess biex tibni dan il-hajt u anqas ma tat permess lil xi hadd biex jinbena dan il-hajt. Sostna li Cordina baqa' jibni dan il-hajt illegalment u abbuzivament minghajr il-permess tal-kumpanija Trident Developments Limited u ghamel ukoll grada tal-hadida li permezz taghhom ghalaq kompletament l-access ghall-art taghhom.

Gie prezentat affidavit ta' Saviour sive Salvu Demanuele fejn issemma li bhala delizzju jrabbi u jtellaq iz-zwiemel. Kien ottjena l-permess sabiex juza l-art in kwistjoni bhala *paddock* ghaz-zwiemel tieghu. Il-permess kien bil-miktub biex ikun jista' juza l-art in kwistjoni imbasta li jitlaq l-art jekk huma jkollhom bzonnha.

Kien nehha l-hgieg kollu minn fuq l-art in kwistjoni, illivellaha, taha r-ramel u bena *paddock*. Zied li wara li beda juza l-*paddock*, fil-parti ta' l-art li ma kienx juza gieli kienu jitfaccaw terzi u jitilqu xi ziemel hemmhekk. Fost dawn it-terzi kien hemm certu Carmelo Seguna, illum mejjet, u Joseph Cordina. Ippreciza li Seguna u Cordina kienu jitfaccaw biss f'din il-parti ta' l-art li ma kienx juza u qatt ma rifsu gewwa l-*paddock* tieghu. Baqa' juza din l-art bhala *paddock* ghaz-zwiemel tieghu ghal diversi snin. Kien ihalli z-zwiemel hemm kuljum ghall-gurnata kollha u

jmur ghaz-zwiemel bil-lejl. Qatt ma talab lill-konvenut Joseph Cordina biex jitlaq iz-zwiemel fuq l-art.

Ftakar li fil-5 ta' Dicembru, 2005 kien cempillu t-tifel li kien mar biex jitlaq iz-ziemel fuq l-art u qallu li Joseph Cordina kien nehhielu l-*fence*, kisser il-katnazz tieghu u tefa' t-terrapien gol-art. Mar fuq l-art u sab li Cordina kellu l-bennejja u kien qed jibni hajt fejn kien hemm ir-rampa minn fejn kien jitla' jien biz-zwiemel tieghu. Joseph Cordina baqa' jibni l-hajt u llum hemm dan il-hajt u grada tal-hadid li bihom Joseph Cordina ghalaq kompletament l-access tieghu ghall-art in kwistjoni. Kellem lil *Farsons* u nfurmahom b'dak li kien gara. Tal-*Farsons* qalulu li mhux huma ghamluhom ix-xogholijiet u li huma qatt ma taw il-permess lil Joseph Cordina biex johorgu mill-*paddock*.

In kontro ezami, <u>Salvu Demanuele</u> semma li qabel kien hemm Tarcisio Darmanin li kien jahdem mieghi u kien imur iktar ta' spiss minnu f'din l-ghalqa. Semma li qatt ma ra lil hadd jahdem din l-ghalqa, u xi zmien kienu tefghu hafna fliexken min-naha tal-*Wands* f'din l-art u hu kien naddafha. Mistoqsi f'din il-bicca art li mhix tieghu kienx hemm 4 *paddocks* ohra irrisponda li iva, kien hemm 4 jew 5 *paddocks*.

Gie prezentat affidavit ta' <u>Christopher Demanuele</u>, bin Saviour, u li minn meta kien tifel kien irabbi u jtellaq iz-zwiemel. Wara missieru kien irranga ma' *Farsons* sabiex ikunu jistghu juzaw porzjoni art formanti parti mit-territorju maghruf bhala Tal-Bajjada. Missieru kien ukoll witta l-art u tefa' r-ramel fuq parti minnha, u ghamel il-*fencing* biex ikunu jistghu juzawha bhala *paddock* ghaz-zwiemel taghhom. Fiz-zmien meta missieru kien naddaf l-art in kwistjoni mill-flixken hadd izjed ma kien jaghmel uzu mill-art. Gieli kienu jitfaccaw xi persuni u jitilqu xi ziemel f'din il-parti li ma kienux juzaw. Fost dawn it-terzi kien hemm Joseph Cordina, li kienu jitfaccaw biss f'din il-parti ta' l-art li ma kienux juzaw.

Fil-5 ta' Dicembru, 2005 kien mar fuq l-art in kwistjoni u ra li kien hemm xi bennejja flimkien ma' Joseph Cordina li kienu qed ihammlu ghall-pedamenti biex jitla' *boundary*

wall li jaghlaq l-access ghall-art minn Triq Gdida fi Triq is-Serkin. Cordina kien qata' parti mill-*fence*, u baqa' ghaddej bix-xogholijiet u tella' hajt bi grada tal-hadid li permezz tieghu qed jaghlaq l-access taghhom ghall-art in kwistjoni.

Xehed il-Perit Karl Borg, perit impjegat mal-kumpanija *Farsons*, u semma li ilu impjegat mal-kumpannija mill-1988. L-art in kwistjoni qieghedha wara l-kumpanija Wands, anzi tmiss maghha. Fil-5 ta' Dicembru, 2005 cempillu Pierre Stafrace li huwa l-*General Manager* ta' Wands Ltd. u qallu li kien qed isir xi xoghol ta' bini fl-art wara li jaf li hija parti mill-proprjeta`. Semma li nizlu biex jaraw x'qed isir u sabu xi bennejja u kien hemm ragel anzjan li wara sar jaf li huwa s-Sur Cordina. Kienu qed jibnu hajt tal-*bricks* u kien qisu *boundary wall*, qisu qed jaghlaq din il-bicca proprjeta`. Staqsihom x'kienu qed jaghmlu hemm ghax hemmhekk l-art hija ta' Trident Limited u hu beda jghid li hemm huwa tieghu. Ghalaq l-art permezz ta' kancell. Ikkonferma li Demanuele kellu ftehim ma' Wands. Demanuele ma setax juza aktar l-art li maghluqa bil-kancell.

Rat id-verbal tas-7 ta' Marzu, 2007 li permezz tieghu l-Perit Godwin Abela gie nominat bhala perit tekniku, u dana fuq talba biex tigi identifikata b'mod ezatt il-lokazzjoni fuq pjanta tas-sit ta' l-*area* identifikata fil-pjanta a fol 35 tal-process.

Rat ir-rapport tal-Perit Godwin Abela fejn issemma:

"Konstatazzjonijiet

L-esponent wara li ha konjizzjoni tad-dokumenti fil-process u wara li ghamel access fuq il-post u eventwalment kejjel is-sit ghal fini ta' delinejazzjoni tal-konfini, seta' jikkonstata s-segwenti:

1. illi l-pjanta a fol. 35 tal-atti, hawnhekk esibita bhala Dok. A, li kienet annessa ma' skrittura datata 2 ta' Awissu 1986, hi pjanta vaga u mhux cara fejn tidher biss il-konfigurazzjoni tal-art in kwistjoni u tlett kejliet indikati bil-piedi li huma ta' 70 pied, 130 pied u 121 pied;

2. illi b'referenza ghas-*site plan* hawn esebita bhala Dok. B, li hi s-*survey sheet* maghmula f'1991, is-sit in kwistjoni jidher indikat bl-isfar u jidher ukoll indikat bl-arancjo dik il-parti mis-sit in kwistjoni li saret parti minn triq progettata maghrufa bhala Triq Gdida fi Triq is-Serkin, ghaldaqstant il-konfigurazzjoni originali diga nbidlet;

3. illi wara li ha l-kejl mehtieg, l-esponent seta jaghmel pjanta tal-art in kwistjoni, hawnhekk esibita bhala Dok. C, fejn huma murija l-elementi kollha li llum jiffurmaw parti mill-istess sit;

4. illi wara li saret il-pjanta fattwali tal-art in kwistjoni, din giet superimposta fuq il-pjanta a fol. 35 tal-process annessa mal-iskrittura u din is-superimposizzjoni, hawnhekk esibita bhala Dok. D, tindika d-differenzi bejn l-istat fattwali fil-prezent u dak meta saret l-iskrittura.

Konkluzjoni

L-esponent jissottometti bir-rispett is-segwenti konkluzjoni:

i. illi mill-konstatazzjonijiet hawn fuq elenkati u mill-ezercizzju li ghamel, hu tal-opinjoni li minkejja xi differenzi fil-kejl u fil-konfigurazzjoni, hemm bizzejjed elementi komuni biex jiddikjara li l-art murija fil-pjanta a fol. 35 tal-atti hi l-istess art li acceda fuqha u li taghha ha l-kejl u ghamel pjanta kif esebita bhala Dok.C f'din ir-relazzjoni."

Xehed il-Perit Godwin Abela li semma li Dok. B irid jigi rivedut ghaliex bi zball ma nkludiex l-arja kollha li ghamel l-istudju taghha. Hekk kif inhi murija b'*hash* bl-ahmar Dok. C. B huwa indikattiv ta' l-*area* fejn qeghda. Id-dokument preciz ezatt huwa *Survey* Dok. C pero` irrefera bil-*highlighter* isfar fir-rigward ta' l-*area* in kwistjoni. Dokument A a fol 6 tal-process juri l-post *de quo* u fil-fatt dahal minn din il-grada li kienet miftuha meta mar hu. Irrefera ghall-pjanta a fol 74 tal-process u li hu ghamel access fir-rigward ta' din l-*area* in kwistjoni. Ikkompara

dan id-dokument a fol 74 mal-*filling shaded* bl-ahmar li jidher fid-Dok B.

Xehed Joseph Gatt li ghandu 34 sena llum u semma li ilu minn ckunitu jiffrekwenta l-*area* tal-Marsa. Semma li lil Cordina ilu jafu. Semma li kien xtara ziemel li kien ftit difficli u kienu tawh il-parir li jhallih barra ghall-arja. Kien kellem lill-konvenut u talbu l-permess biex ihalli z-ziemel jigri fl-ghalqa u huwa kien qallu eventwalment iva izda c-cwievet jibqghu f'idejh. Sostna li din kienet l-ghalqa murija bl-isfar a fol 75 tal-process. Dam jaghmel dan xi 4 snin, u semma wkoll li wara xtara ziemel iehor minghand Cordina. Biex jidhol hemm dejjem talab il-permess tal-konvenut.

Xehed Joseph Cordina u qal li r-raba' kien gie f'idu l-ewwel minghand hatnu Guzeppi Micallef u dan ilu 55 sena wara li ghaddiet l-ewwel ghand omm il-mara. Ir-raba kienet tintuza ghaz-zriegh tal-qamh u mbaghad kien ikun hemm il-bhejjem iduru madwar dan il-qamh biex jindires il-qamh. Qal li wara kien avvicinat minn certu Grezzju li kien *supervisor* jahdem ma' tal-Pepsi biex iwaddbu xi hgieg fiha. Hu kien irrispondieh *all right* bil-kundizzjoni li jqabbdu jahdem *part time* mill-5.00 p.m. 'l hemm u ghalhekk dan Grezzju kien ghaddielu kelma ma' tal-Pepsi. Wara xi zmien il-hgieg tnehha u saru 4 *paddocks* biex jitilqu l-bhejjem f'din ir-raba. Semma li wara gie Salvu Demanuele bil-gaffa li radam ftit tal-hgieg, il-frak li kien ghad fadal u saru l-*paddocks*. Hatnu kien jahdem ma' Salvu Demanuele.

Semma l-arrangament li kien ghamel ma' tal-Posta biex ihammlulu l-partijiet li jaghtu mat-triq u jtellghulu l-hajt biex jaghmel xatba. Tal-Posta kienu jafu li l-art kienet tieghu.

In kontro-ezami qal li kellu z-zwiemel. Sostna li l-*paddocks* saru bil-permess tieghu. Semma li Demanuele kellu erbat izwiemel u li hu gieli saqhom.

Gie prezentat affidavit ta' John Muscat li semma li ilu jaf lill-konvenut ghal dawn l-ahhar 60 sena. Dejjem rabba zwiemel tat-tigrija u qabel kien ikabbar il-hxejjex. Qal li jitlaq iz-zwiemel fil-bicca art li hemm indikata bil-blu fuq il-pjanta annessa Dok B (fol 75). Kull min ried idahhal iz-ziemel tieghu f'din l-ghalqa partikolari, kien isaqsi permess lil Guzeppi jew lit-tifel tieghu li jismu Joe Cordina. Qatt ma ra lil Salvu Demanuele jdahhal zwiemel.

Gie prezentat affidavit ta' Margaret Galea, bint Guzeppi Cordina, fejn issemma li hi dejjem taf lil missierha jrabbi z-zwiemel. Ikkonfermat it-thawwil tal-patata fl-ghalqa immarkata bil-blu fuq il-pjanta annessa Dok B. Sostniet li l-parti tat-tfulija taghha qattghetha fiha. Semmiet li missierha kien jitfa' d-demel f'din l-ghalqa.

Gie prezentat affidavit ta' Marthese Debattista, bint Guzeppi Cordina li ghamlet sittax-il sena u nofs tirrisjedi flimkien mal-genituri u huta fl-indirizz 6, Farmhouse, Sqaq il-Gerrejja, Marsa semmiet li faccata tad-dar tal-genituri tiegha, missierha ghandu ghalqa u kien jizra l-patata fiha. Xi zmien wara, missierha kien waqaf milli jahdem l-ghalqa. Dak iz-zmien ukoll, Salvu Demanuele kien talab lil Tarcisio Darmanin, li kien jehodlu hsieb iz-zwiemel u anke jsuqhom, sabiex jiehu permess minghand missierha sabiex itella' *fence* sabiex jaqsam l-ghalqa. Missierha ta l-permess.
Gie prezentat affidavit ta' Gulio Zarb, fejn semma li lil Guzeppi Cordina ilu jafu ghal dawn l-ahhar ghoxrin cirka (20) sena u dejjem jafu jrabbi z-zwiemel tat-tigrija fir-remissa li ghandu l-Marsa fi Sqaq il-Gerrejja. Ukoll matul dan iz-zmien kollu Cordina kien jitlaq iz-zwiemel fil-bicca art li hemm indikata bil-*blue* fuq il-pjanta annessa Dok. B. Ikkonferma li r-remissa hija l-parti *shaded* bil-*blue* fil-pjanta esebita a fol 112 tal-process. Sostna li Demanuele kien jitlaq iz-zwiemel fil-*paddocks* fl-ghalqa ta' Joseph Cordina.

Gie prezentat affidavit ta' Vincenzo Catania li semma li ilu jaf lil Cordina madwar 55 sena. In-nisa taghhom huma

ahwa. Semma li ilu jaf lil Guzeppi jahdmu l-ghalqa u jizirghu l-patata. L-ghalqa in kwistjoni kienet maqsuma f'*paddocks* u meta kienu jitilqu z-zwiemel fil-*paddocks*, dawn kienu jinghalqu b'xatba.

Gie prezentat affidavit ta' Twanny Xuereb li semma li hafna nies jafu lil Guzeppi Cordina ghax fi zmien kien gerrej taz-zwiemel. Zied il l-ghalqa ta' Guzeppi Cordina hija dik indikata bil-blu fil-pjanta annessa Dok B. Jaf li Demanuele izda kien armat biz-zwiemel. It-tifel ta' Demanuele gieli rah biz-zwiemel ukoll izda qatt ma ra lil Demanuele jew lit-tifel tieghu fl-ghalqa mertu ta' din il-kawza.

Gie prezentat affidavit ta' Tarcisio Darmanin fejn issemma li lill-konvenut kien ilu jafu ghal xi 40 sena. Hu kien dejjem irabbi z-zwiemel fir-remissa li ghandu l-Marsa fi Sqaq il-Gerrejja. Hu kien jitlaq iz-zwiemel sabiex jaghmlu l-ezercizzju fil-*paddock* li ghandu. Semma li hu kien jiehu hsieb ukoll iz-zwiemel ta' Salvu Demanuele. Zied li din il-bicca art kienet maqsuma f'erba' (4) *paddocks*, kollha kellhom xatba li kienu jissakkru bil-katnazz meta kien ikun hemm il-bhejjem fihom. Sostna li kull min kien ried jitlaq ziemel kien jistaqsi lilu jew lil Guzeppi.

Meta ra l-pjanta a fol 76 tal-process semma li hu familjari ma' dik l-*area* u semma li l-art ta' Salvu Demanuele (jew fejn kien jitlaq il-bhejjem) kienet dik tan-naha ta' fuq *shaded* bl-ahmar. Zied jghid:
"Qed nigi muri r-ritratt li qieghed esebit mac-citazzjoni jekk ngharafx din l-art u nghid li iva naghrafha fuq il-pjanta. Nghid li l-parti fejn kont nitlaq il-bhejjem ta' Demanuele, fuq il-parti ta' wara c-cint li jidher f'dan ir-ritatt. Qed nigi mistoqsi dwar il-grada tal-hadid u nghid li din il-grada minn dejjem kienet hemm. Nghid li sa fejn naf jien din il-grada saret qabel is-sena 2005. Nikkonferma li jiena kont nahdem lil Salvu Demanuele. Nghid li domt nahdem mieghu 35 sena. Nghid li jiena kont niehu hsieb il-bhejjem. Nghid li Salvu Demanuele kellu 4 zwiemel. Qed nigi mistoqsi bqajtx nahdem ma' Salvu Demanuele nghid li ilni 5 snin zgur ma nahdimx mieghu. Nikkonferma li x-xoghol tieghi ma Salvu Demanuele kien li niehu xi

zwiemel fuq dik l-art li indikajt. Nghid li jiena l-bhejjem kont nitlaqhom jiena biss. Dan jiena kont naghmel fuq bazi regolari. Dan bqajt naghmlu sakemm bqajt nahdem mieghu."

Ftakar li xi xnin ilu Demanuele kien witta hemmhekk u tefa' qisu faham iswed li kienu gabu mill-*power station*, u wara tefa' xi ramel. Semma li kien hemm grada ohra li kien ghamel Demanuele u li wara kienu ghalquha. Ikkonferma li fl-2005 l-uniku access ghall-*paddock* ta' Demanuele kien il-grada li tidher a fol 6 tal-process.

Xehdet <u>Teresa Debattista</u> li semmiet li Darmanin kien jitlaq iz-zwiemel fil-*paddock* ta' missierha u riferibbilment ghar-ritratt a fol 6 fejn kien jitlaq il-bhejjem Tarcisio Darmanin. Sostniet li l-ghalqa li kien jahdem missierha tidher fir-ritratt. L-ghalqa kienet inqasmet f'*paddocks*. Semmiet li eventwalment il-*paddocks* waqghu kollha bil-*fencing* b'kollox u tnehhew il-*paddocks* u l-*fences* xi hames snin qabel ma xehdet.

D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

<u>D1. Fatti fil-qosor:</u>

L-akbar problema ta' din il-kawza hija biex jigu stabiliti sew il-fatti, ghalkemm fiha 180 faccata ta' depozizzjonijiet u atti ohra, xorta xi aspetti ma humiex sufficjentement cari. Li hu zgur li l-art in kwistjoni hija proprjeta` tad-ditta attrici li akkwistat din l-art minghand Wand Limited permezz ta' kuntratt tat-18 ta' Jannar 2002, Atti Nutar Frans Micallef. Irrizulta wkoll li fis-27 ta' Awissu, 1986 s-socjeta` Wands kienet b'titolu prekarju halliet lill-attur l-iehor S. Demanuele jaghmel uzu minn din l-art gratuwitament, basta jiehu hsieb l-art, ghall-iskop ta' l-ezercizzju taz-zwiemel. Irrizulta li Demanuele kien bhala stat ta' fatt juza l-*paddock* ta' fuq l-art u kien anke qabbad lil Tarcisio Darmanin jahdem mieghu biex jehodlu hsieb iz-zwiemel fil-*paddock*. Fil-fatt l-aktar depozizzjoni affidabbli hija propju ta' dan Tarcisio Darmanin. Min-naha tal-konvenut dan sostna li kellu l-pussess ta' l-art izda qatt ma semma x'titolu ghandu fuq l-art jew kif giet ghandu, ghalkemm sostna li kellu l-pussess u li kien hu li ta l-permess lil

Wands iwaddbu l-hgieg u lil Salvu Demanuele jezercita z-zwiemel. Irrizulta li Cordina kien jahdem l-art pero` hemm nuqqas ta' qbil serju dwar jekk Cordina qatt ma kellu ebda permess jidhol hemm gew, kienx qieghed hemm b'mera tolleranza jew kellux ghall-anqas xi tip ta' pussess.

Meta fil-5 ta' Dicembru, 2005 Paul Micallef, *Chief Operations Officer* ma' Simond Farsona Cisk, sar jaf minghand il-Perit tal-Kumpanija, Karl Borg, li hemm xi hadd li beda jibni hajt li permzz tieghu kien ser jaghlaq il-porzjoni art fuq imsemmija fi Triq Gdida fi Triq is-Serkin proprjeta` tas-socjeta` rikorrenti, kien mar *on site* ma' Josef Formosa Gauci u kien ra li fil-fatt kien qed jinbena hajt li permezz tieghu kien ser jinghalaq l-access ezistenti, u l-konvenut qal li qed jaghmel dan ghax kellu l-permess tal-MEPA. Skond l-atturi l-konvenut baqa' jibni dan il-hajt illegalment u abbuzivament, zgur li minghajr il-permess tas-socjeta` rikorrenti. Hu ghamel ukoll grada tal-hadid li permezz taghha ghalaq kompletament l-access ghall-art tas-socjeta` rikorrenti.

<u>D2. Aspetti legali ta' spoll:</u>

Il-Qorti sejra taghmel referenza ghas-sentenza moghtija minnha kif presjeduta fid-19 ta' Jannar, 2009 (Citazz. Nru.: 687/06FS) fl-ismijiet **Anthony Schembri *et* vs Mario Fenech *et*** fejn intqal:

<u>"1. Elementi ta' spoll</u>

Fl-ispoll, tliet elementi huma necessarji:

I. Pussess materjali – *Possedisse*
II. L-att ta' spoll jew molestja – *Spoliatum fuisse*
III. L-azzjoni ssir fi zmien xahrejn – *infra bimestre deduxisse*.

Fil-kawza deciza mill-Qorti ta' l-Appell Civili Superjuri fis-6 ta' Ottubru 2000, fl-ismijiet **Buttigieg Paul vs Buttigieg Raymond** intqal:

"Hu wkoll pacifiku illi element essenzjali biex l-azzjoni ta' spoll privileggjat tkun tista' tregi huwa l-pussess da parti tal-ispoljat, il-prova li jkun sehh l-att spoljattiv ta' dak il-pussess vjolenti jew klandestin da parti ta' l-ispojant u li l-azzjoni tkun giet intavolata mill-ispoljat fi zmien xahrejn minn mindu jkun gie kommess l-att spoljattiv."

<u>2. Pussess ta' l-oggett spoljat:</u>
<u>A. Pussess ta' liema natura jkun:</u>

Fil-kawza deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili, fis-27 ta' Frar 1946, (Vol XXXII-II-238II) fl-ismijiet **Salvatore Abela vs Giuseppe Barbara** intqal:
"ma ghandux jitqies hlief il-pussess jew detenzjoni tal-ispoljat u l-ispoll ta' l-ispoljatur".

Fil-kawza deciza mill-Qorti ta' l-Appell Superjuri Civili fl-ismijiet **Julie Mazzitelli *noe et* vs Charles Spiteri *et***, deciza fis-27 ta' Frar 2003 wara li ikkwotat mis-sentenza tal-Prim'Awla (Imh. R. Pace) fejn kien intqal:
"Illi huwa ovvju li f'kawza ta' din in-natura l-oneru tal-prova ta' pussess taqa' fuq l-istess atturi, li jridu jippruvaw tali fatt ta' pussess…"

qalet:
"Huwa minnu li f'azzjoni possessorja l-indagini li trid taghmel il-Qorti ghandha tkun limitata ghall-fatt tal-pussess u ghall-fatt tal-ispoll u l-ebda indagini ohra ma hija permessa…"

F'dan il-kuntest, ta' min ighid, li l-attur irid jipprova li fil-mument ta' l-ispoll, huwa kien fil-pussess ta' l-oggett spoljat, izda tali pussess m'hemmx bzonn li jkun pussess b'titolu ta' proprjeta` jew servitu`, izda anke purament materjali jew *di fatto*, izda mhux ta' mera tolleranza. (Ara **Joseph Vassallo Gatt *noe* vs Joseph Camilleri *proprio et noe* –** Appell Civili – 26 ta' Jannar 1996, u **Annetto Xuereb Montebello *et* vs Paolin Magri *et* –** Appell Civili – 19 ta' Gunju 1953).

L-istess principju gie ribadit ukoll fis-sentenza ta' l-Appell fl-ismijiet **Emanuel *sive* Leli Sammut vs John Sammut** tad-19 ta' April 1999, fejn l-istess Qorti ta' l-Appell sostniet:
"L-attur kellu jipprova b'mod konklussiv li kellu "*un possesso di fatto*", u mhux pussess bazat fuq xi mera tolleranza li ma tkunx bizzejjed biex isservi ta' fondament

ghall-akkwist tal-pussess mehtieg bhala bazi ta' din l-azzjoni."

Ghalhekk fl-Art 791 (a) tal-Kap 12 il-ligi u d-dottrina legali ma jippermettux f'kawza ta' din ix-xorta hlief eccezzjonijiet dilatorji minhabba l-iskop tat-tutela tal-pussess u f'dan ir-rigward hija ferm differenti mill-azzjoni petitorja fejn il-fondament u l-iskop taghha huma r-rikonoxximent u t-tutela tad-dritt (**Generoso Cutajar vs Emmanuele Cutajar**, Prim'Awla tal-Qorti Civili, 22 ta' Ottubru 1953).

Il-ligi tikkontempla l-pussess materjali, kien liema kien u mhux il-pussess *animo domini*, u l-konvenut f'kawza ta' reintegrazzjoni mhux lecitu li jinvestiga x-xorta ta' pussess ta' l-attur. Konsegwentement, ghal din l-azzjoni, il-ligi ma tirrikjedix il-prova tal-legittimita` tal-pussess turbat, u takkorda r-reintegrazzjoni anke favur il-pussess in *mala fede* (Ara **Maria Dolores Mifsud vs Michele Galea**, Appell Civili, 29 ta' Marzu 1957). Fil-kaz odjern, l-atturi stabbilew li huma kellhom il-pussess ta' l-art in kwistjoni.

Illi l-Artikolu 792(3) tal-Kap 12, jiddisponi li:
"Il-Qorti ghandha tezamina biss il-fatt tal-pussess jew tad-detenzjoni u l-fatt tal-ispoll."

Hekk fil-kawza fl-ismijiet, **Joseph Cilia *et* vs Loreto Camilleri *et*** Prim' Awla - 12 ta' Gunju 1998, inghad li:
"Il-ligi taghna fl-azzjoni ta' spoll ma taghtix lok ghal ebda indagini ohra barra minn dak li tistabilixxi
(a) il-fatt ta' pussess/ detenzjoni u
(b) il-fatt ta' spoll."

Indagini limitatissima, rigoruza u skarna. L-artikolu 791 (3) tal-Kap 12 jiddisponi:
"Il-Qorti ghandha tezamina biss il-fatt tal-pussess jew tad-detenzjoni, u l-fatt tal-ispoll."

Fil-kawza **Mariano Farrugia *et noe* vs Peter Paul Cutajar** moghtija mill-Prim'Awla fit-23 ta' Ottubru 1998 gie affermat:
"Din l-azzjoni ta' spoll hija koncepita bhala azzjoni rapida u effikazi ghall-iskop li ma thalli lil hadd jiddisturba 'stat ta'

fatt' arbitrarjament u hija intiza 'unikament biex iggieghel lill-konvenut li jerga' jqieghed il-haga fl-istat li kienet qabel ma ddisturbaha u daqshekk biss."
(Ara wkoll **Margherita Fenech vs Pawlu Zammit,** Prim'Awla, 12 ta' April 1958; u **Francesco Busuttil vs Giocchino Scerri *proprio et noe*,** Prim'Awla, 14 ta' Marzu 1997).

F'kawza ta' spoll '*de recenti*' jew privileggjat, m'ghandux jitqies hlief il-pussess jew id-detenzjoni ta' l-ispoljat u l-ispoll ta' l-ispoljatur – Ara **Salvatore Abela vs Giuseppe Barbara*,*** Prim' Awla, Qorti Civili, 27 ta' Frar 1946. Minhabba f'hekk m'humiex permessi hlief eccezzjonijiet dilatorji f'kawzi ta' din ix-xorta, hekk kif provdut fl-artikolu 791(1) tal-Kap 12.

<u>B. Mera tolleranza:</u>
Fil-kawza deciza minn din il-Qorti kif presjeduta fis-16 ta' Jannar 2008 fl-ismijiet **John Mary Schembri *et* vs Dominic Borg** intqal:
"F'dan il-kuntest, ta' min jaghmel differenza bejn pussess u mera tolleranza, *stante* li mera tolleranza ma tissodisfax l-ewwel rekwizit bhala element ta' spoll."…

<u>C. Ko-possessuri:</u>
L-actio spolii hi wkoll konsentita bejn ko-possessuri (ara **G. Caruana vs A. Caruana**, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-4 ta' Ottubru 1984) u addirittura kontra l-komplici ta' l-awtur ta' l-ispoll u l-mandanti li jkunu nkarigawh (**Vol XXVIII-I-188**; **Vol XXXII-I-451**).

<u>D. Ma jistax il-konvenut jeccepixxi l-legittimita` ta' l-att:</u>
Fil-kawza **Alfredo Delia vs Bonoventura Schembri *et*** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-4 ta' Frar 1958, intqal:
"l-ispoljant ma jistghax jirrispondi '*in difesa*' li dak li ghamel kien att legittimu ghaliex l-indagini tal-legittimita` jew le hija rizervata ghall-gudizzju petitorju".

Ukoll fil-kawza **Vincenza Sammut *et* vs Salvatore Camilleri**, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fid-19 ta' Novembru 1952 intqal:
"f'materja ta' spoll ma tistax tigi permessa ebda eccezzjoni qabel ma jigi reintegrat l-ispoll ("*spoliatus ante omnia restituendus*").

Jinghad ukoll li l-artikolu 535(1) tal-Kodici Civili jikkontempla azzjoni ta' ordni pubblika bazata fuq l-ezigenzi ta' utilita` socjali intiza ghall-protezzjoni ta' kwalunkwe pussess u bl-iskop li hadd ma jiehu l-gustizzja b'idejn (ara **Fenech vs Zammit**, Prim'Awla tal-Qorti Civili, 12 ta' April 1958).

<u>E. Protezzjoni ghal hwejjeg korporali u ghal drittijiet u hwejjeg inkorporali:</u>
Interessanti f'dan ir-rigward huwa dak li ntqal fil-kawza **Micallef vs Pace** fuq imsemmija meta l-ligi mbaghad issemmi l-pussess "*ta' liema xorta jkun*" b'dan riedet tfisser li l-protezzjoni taghha kienet intiza mhux biss ghall-hwejjeg korporali, izda anke ghad-drittijiet u hwejjeg inkorporali peress li dawn ukoll huma suggettivi ta' pussess, kif jista' jidher mill-artikoli 310, 315 u 524 tal-Kodici Civili, fejn dawn jittrattaw dwar jeddijiet, *ad exemplum*, is-servitujiet. Ara fir-rigward decizjoni fl-ismijiet **Giuseppe Bugeja Bonnici vs Carmelo Grima**, Prim'Awla tal-Qorti Civili, deciza fl-20 ta' Frar 1948.

Fil-kawza deciza fl-20 ta' Frar 1948 fl-ismijiet **Giuseppe Bugeja Bonnici vs Carmelo Grima**, Prim'Awla tal-Qorti Civili, Vol XXXIII-II-210) jinghad li d-dritt ta' uzu ta' art ghall-kacca jista' jkun oggett ta' spoll ghax dritt inkorporali huwa protett ukoll bir-reintegranda basta l-pussess ta' l-art *in genere* jkun jezisti.

Fil-kawza deciza mill-Onor. Qorti ta' l-Appell fl-ismijiet **Francis Apap vs Michael Galea**, deciza fl-24 ta' Marzu 1975, dwar id-dritt ta' l-inxir inghad:
"Ghandha tinqata' in bazi tad-dispost ta' l-artikolu 360 li jaghti lill-attur bhala l-proprjetarju tal-bitha, il-proprjeta` ta' l-ispazju ta' l-arja soprastanti. Per konsegwenza l-appellanti ma jistax, minghajr il-permess ta' l-attur, a sigur

ta' dritt, li fic-cirkostanzi ghandu jigi affermat anke minhabba l-ezigenzi tal-buon vicinat, la jaghmel u jqieghed sporgenzi ta' injam u wires ta' inxir fuq dak l-ispazju appartenenti lill-attur, u, wisq anqas, idendel u jonxor hwejjeg jew oggetti ohra mit-twieqi".

3. L-att ta' spoll jew molestja:

It-tieni element li jrid jigi ippruvat fl-*actio spolii*, hu li l-atturi effettivament gew spoljati mill-pusess taghhom – l-att ta' spoll jew molestja – *Spoliatum fuisse*. Illi hawnhekk, hu bizzejjed li jkun hemm nuqqas ta' kunsens, espress jew tacitu, ghal min isofri l-ispoll – Ara **Carmelo Rosario Dimech vs Antonia Fenech *et***, Prim' Awla, 26 ta' Jannar 1957, u **Ersilia Zahra vs Aurelio Carabott,** Appell Civili, 2 ta' Dicembru 1955.

a. *Animus spoliandi*:

Fl-azzjoni ta' spoll privileggjat, l-*animus spoliandi* ma jidholx. Illi l-Qorti, m'ghandhiex ghalfejn tidhol fil-kwistjoni jekk il-konvenuti kellhomx l-intenzjoni li jispoljaw. Fil-kawza **Philip Grima vs Joseph Mifsud *noe et*** deciza mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Civili 646/88 deciza fit-28 ta' Novembru, 2003 inghad li wiehed irid jara biss jekk oggettivament kienx hemm att spoljattiv (*spoliatum fuisse)*. Ghalhekk, huwa irrelevanti jekk kienx hemm *animus spoliandi.*

Fil-kawza fuq imsemmija, **Micallef vs Pace**, insibu:
"Il-konvenut ukoll jittrincera ruhu wara l-eccezzjoni li hu ma kellux l-"*animus spoliandi*". Issa hu minnu li f'bosta decizjonijiet tal-passat il-Qrati kienu jsegwu dak li kienu jghidu guristi u awturi francizi u taljani u kienu ghalhekk japplikaw l-fehmiet taghhom, kompriz ghalhekk l-ezami ta' l-element intenzjonali fl-ispoljatur.

Fiz-zmenijiet ricenti pero` din l-impostazzjoni dwar l-agir ta' l-ispoljatur giet imwarrba u meqjusa aljena ghall-ordinament guridiku taghna fuq il-materja tar-reintegranda.

Din l-interpretazzjoni espozittiva tal-ligi taghna rat it-tluq taghha mid-decizjoni fl-ismijiet "**Philip Grima vs Joseph Mifsud *et***", Qorti tal-Kummerc, 23 ta' Ottubru 1990 per Imhallef G. Mifsud Bonnici. Tifsira segwita fi skorta ta' sentenzi ohra: "**Carlo Cardona *et* vs Francesco Tabone**", Appell Civili, 9 ta' Marzu 1992; "**P.L. Anthony Buhagiar vs Mikiel Farrugia**", Appell, 11 ta' Novembru 1997 u "**Perit Carmelo Bonanno vs John Bartolo**", Appell, 5 ta' Ottubru 1998, fost bosta ohrajn."

b. <u>Vjolenza:</u>
Illi ghandu jigi rilevat li l-vjolenza mehtiega fl-ispoll hija biss dik li l-att ta' spoll kien arbitrarju u kontra l-volonta` tal-pussessur b'mod li jista' jaghti lok ghal azzjoni ta' danni kontra min ikun ghamel dak l-att – Ara **Joseph Vella vs Salvu Micallef** deciza mill-Prim'Awla fit-30 ta' April 1991.

Fil-kawza deciza mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Civili Superjuri fit-2 ta' Dicembru, 1955 fil-kawza fl-ismijiet **Ersilia Zahra vs Aurelio Carabott** Vol. XXXIX-I-320 inghad:
"Sabiex jigi sodisfatt dan ir-rekwizit ma hemmx bzonn il-*'vis atrox'*, cioe` xi vjolenza fizika jew morali fuq il-persuna tal-possessur, imma bizzejjed il-vjolenza fuq il-haga; liema vjolenza tavvera ruhha jekk l-opera spoljatrici tkun saret kontra l-kunsens tas-sid….."

Ezempji ta' tali komportament da parte ta' l-ispoljatur ghandu certament l-iskop li jimpedixxi l-liberu ezercizzju tal-pussess, tfixkil fid-drittijiet dimunizzjoni tal-pussess, jew hsara lil min isofri l-ispoll – Vol. XLI-II-1129.

<u>4. L-azzjoni trid issir fi zmien xaharejn:</u>
It-tielet element ghalhekk hu li l-azzjoni tkun giet proposta entro t-terminu ta' xahrejn mill-att spoljattiv – *infra bimestre deduxisse*. Fil-kawza deciza minn din il-Qorti diversament preseduta fit-22 ta' Frar 1992 fl-ismijiet **Michelangelo Fenech *noe* vs Alfred Camilleri** inghad:
"It-terminu ta' xahrejn li fih l-attur irid jiddeduci l-pretensjoni tieghu huwa element essenzjali ta' din l-azzjoni li jehtieg li jigi konkludentement pruvat mill-attur."

Ara wkoll f'dan is-sens **Dr. Victor Sultana vs Carmelo *sive* Charles Gafa`** deciza mill-Onor. Qorti ta' l-Appell fis-26 ta' Mejju 1998."

<u>D3. Pussess ta' l-atturi – it-tieni eccezzjoni:</u>

Il-pussess ta' l-atturi johrog car kemm mid-dokumenti, u kemm mill-fatti. Hemm id-depozizzjoni dettaljata ta' Salvu Demanuele u aktar spjegattiva ta' Tarcisio Darmanin li kien jehodlu hsieb iz-zwiemel. Demanuele xehed testwalment:

"qatt ma tlabt il-permess ta' Joseph Cordina biex nitlaq iz-zwiemel fuq l-art. Jiena kelli l-permess tal-Farsons biex nuza l-art taghhom u lil Joseph Cordina qatt ma tlabtu xi permess biex nuza l-art bhala *paddock*. Jiena qatt ma ghidt lil-lavrant tieghi biex jitlob xi permess minghand Joseph Cordina u l-lavrant tieghi qatt ma qalli li talab il-permess ta' Joseph Cordina jew li Joseph Cordina kien qallu li kellu l-bzonn il-permess tieghu. Jien bqajt nuza l-art kif spjegajt ghal dawn is-snin kollha sal-5 ta' Dicembru, 2005. Nixtieq nghid li sal-5 ta' Dicembru 2005 kelli access ghall-art minn Triq Gdida fi Triq is-Serkin u qatt ma kelli xi ostakolu jew problema biex immur fuq l-art biz-zwiemel tieghi."

Iben Salvu u cioe` Chris Demanuele kien xehed li:

"Fiz-zmien meta missieri kien naddaf l-art in kwistjoni mill-flixken hadd izjed ma kien jaghmel uzu mill-art."

Mill-provi irrizulta li meta fil-5 ta' Dicembru, 2005 Chris Demanuele sab il-bennejja flimkien mal-konvenut itellghu *boundary wall*, ghalkemm ipprova jwaqqfu, il-konvenut baqa' ghaddej bix-xogholijiet u tella' hajt bi grada tal-hadid li permezz tieghu ghalaq l-access ghall-art in kwistjoni. B'hekk l-atturi ma setghux jibqghu juzaw aktar l-art in kwistjoni.

Ghalhekk b'riferenza ghat-tieni eccezzjoni l-Qorti tirreferi ghall-artikolu 524 tal-Kap16 li fis-subartikolu (2) jghid:

"Persuna tista' tippossjedi bil-mezz ta' haddiehor illi jzomm il-haga jew jezercita l-jedd fl-isem ta' dik il-persuna."

Dan isegwi dak li l-ligi tuza bhala tifsira ta' pussess fis-subartikolu (1) ta' l-istess artikolu fejn jghid:
"Il-pussess huwa d-detenzjoni ta' haga korporali jew it-tgawdija ta' jedd, li taghhom tista' tinkiseb il-proprjeta`, u li wiehed izomm jew jezercitah bhala tieghu nnifsu."

Ghal kull bon fini hemm id-definizzjoni tad-detentur fis-subartikolu (3):
"Min ghandu haga mizmuma ghandu jew taht idejh, izda f'isen haddiehor, jissejjah detentur."

Minn dan jemergi li Saviour Demanuele huwa d-detentur waqt li s-socjeta` attrici kellha l-pussess ta' l-art *de quo*. F'dan ir-rigward hemm l-affidavit ta' Paul Micallef, il-kuntratt tat-18 ta' Jannar, 2002 u l-iskrittura tas-27 ta' Awissu, 1986. Demanuele kien juza l-art bil-permess u t-tolleranza tas-socjeta` attrici, u ghalhekk il-Qorti tichad it-tieni eccezzjoni.

D4. L-ewwel eccezzjoni tal-konvenut u cioe` n-nullita` tac-citazzjoni minhabba li Formosa Gauci ma kellux rapprezentanza legali tas-socjeta` attrici:

Il-Qorti taghmel referenza a fol 22 tal-process minn fejn tohrog ir-rizoluzzjoni bil-miktub biex Formosa Gauci jkun awtorizzat jahlef ic-citazzjoni u jirrapprezenta lill-kumpanija f'dawn il-proceduri. Tirreferixxi wkoll ghall-affidavit ta' l-istess Formosa Gauci a fol 24 u 25 tal-process minn fejn johrog car li kellu tali awtorizzazzjoni. Illi ghalhekk tichad din l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut.

D5. It-tielet eccezzjoni tal-konvenut li l-konvenut kien jittollera terza persuna tiehu hsieb iz-zwiemel ta' Demanuele:

Ghalkemm Cordina u l-familjari tieghu sostnew li huma kienu ikkoncedew b'tolleranza li terz jiehu hsieb iz-zwiemel ta' Demanuele, fil-fehma tal-Qorti din mhix konvincenti. Huwa veru li Cordina kien jaghmel uzu minn partijiet mill-ghalqa li tmiss ma' dik il-parti ta' l-art *de quo*

izda Cordina stess ma ipprova ebda titolu izda biss mera tolleranza fil-konfront tieghu. Kif jista' min m'ghandux titolu jittollera lil haddiehor! Il-permess Demanuele hadu minghand is-socjeta` attrici u mhux minghand il-konvenut. Kif jista' qatt bniedem jemmen li l-konvenut kien ser jippermetti li s-socjeta` attrici toqghod twaddab kwantita` kbira ta' hgieg fl-ghalqa *de quo* jekk kellu l-anqas drittijiet fuqha inkluz anqas biss dak ta' pussess! U kif jista' jkun li Cordina jippermetti lil Demanuele juza l-art *de quo* ghal snin twal u dejjem b'tolleranza! U fl-ahharnett kif jista' wiehed jispjega x-xoghol ta' thammil li ghamel Demanuele minn fuq l-art!

Ghalhekk tichad din it-tielet eccezzjoni.

<u>D6. Dikjarazjoni ta' spoll ricenti u vjolenti ghad-dannu ta' l-atturi:</u>

L-atturi jsostnu li l-konvenut ikkommetta spoll ricenti u vjolenti ghad-dannu taghhom. Jikkontendu li bl-agir tieghu meta mblokka l-access ta' l-atturi ghall-art *de quo* l-konvenut ikkommetta spoll. Illi l-fatti juru b'mod car li t-tliet elementi ta' l-ispoll irrizultaw pruvati fil-kaz in ezami. Infatti irrizulta li l-atturi kellhom il-pussess kif definit taht "D2" hawn fuq. Dan il-pussess ta' l-atturi gie spoljat mill-att vjolenti tal-konvenut. Il-pussess ta' l-atturi gie definit ukoll taht "D3" hawn fuq. Il-fatt li l-atturi me setghux jaccedu aktar ghall-art *de quo* twassal ghall-konkluzjoni ta' *spoliatum fuisse*. Il-konvenut beda jibni l-hajt fil-5 ta' Dicembru, 2005 u l-kawza odjerna giet intavolata fil-5 ta' Jannar, 2006. Dan iwassal li t-tliet elementi ta' l-ispoll vjolenti gew ippruvati.

E. KONKLUZJONIJIET:

Ghalhekk wara li cahdet it-tliet eccezzjonijiet tal-konvenut, l-ewwel eccezzjoni taht "D4", it-tieni eccezzjoni taht "D3" u t-tielet eccezzjoni taht "D5", u wara li iddikjarat li qed tilqa' l-ewwel talba u tiddikjara li l-konvenut ikkommetta spoll, tilqa' t-tieni talba u tikkundanna lill-konvenut biex fi zmien xahar mil-lum jirreintegra lill-atturi fil-pussess ta' l-istess art, li jirripristina l-access ta' l-atturi bix-xogholijiet necessarji inkluz li jaqla' l-grada tal-hadid u jhott il-hajt.

Dwar it-tielet talba, din qed tigi milqugha, izda kundizzjonatament ghall-fatt jekk il-konvenut ma jaghmilx hu stess dak li ordnat il-Qorti fil-paragrafu precedenti fit-terminu moghti lilu u dana fuq rikors appozitu.

Spejjez kontra l-konvenut.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------